

Van het bestuur

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf zijn de (school-)vakanties al voorbij en kijken we vooruit naar het laatste trimester van dit jubileumjaar. Zoals al eerder vermeld gaan we op zondag 17 september kijken welke waterbeestjes in de Houtmaatvijver leven. Deze activiteit sluit mooi aan bij het landelijk thema van de KNNV en bij de meerjarige inventarisatie van het Weusthag gebied. Ook willen we het publiek uitnodigen om op deze dag kennis te maken met onze afdeling. Zowel jong als oud zijn van 11.00-16.00 uur van harte welkom.

U kent vast wel mensen die belangstelling zouden kunnen hebben, wijs hen op deze gelegenheid, als elk lid zorgt voor één belangstellende, dan Ook het Gewest Oost organiseert een waterdiertjesactiviteit. Onder leiding van een aantal deskundigen gaan we in de Buurserbeek watermonsters bestuderen en horen we een en ander over biologische waterkwaliteitsbeoordeling. Opgedane kennis en vaardigheden kunnen we mooi gebruiken voor onze eigen activiteiten dus Namens het bestuur,
Bernard Wanders

KNNV afd. Hengelo-Oldenzaal

Secretariaat:
J.H. Zwienenberg
Hengelose Esstraat 19
7556 EA Hengelo (O)

PERSBERICHT

KNNV project Waterbeestjes

De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) organiseert al een aantal jaren waarnemingsprojecten rond bepaalde dieren. In 2006 staan de waterbeestjes centraal. Door de waarnemingsprojecten krijgt men een beeld van het voorkomen van dieren en planten in Nederland.

De afdeling Hengelo – Oldenzaal sluit bij haar jubileumactiviteiten, in het kader van haar 90-jarig bestaan, hierbij aan. In het voorjaar was er een lezing en nu wordt er op **zondag 17 september een activiteit op de Houtmaat** georganiseerd.

Tussen **12.30 uur en 15.30 uur** kan jong en oud waterdiertjes vangen in de vijver bij de Houtmaat. Er is materiaal aanwezig voor het vangen van beestjes.

Onder deskundige leiding wordt de deelnemers geholpen de diertjes op naam te brengen. Hiervoor zijn zoekkaarten als hulpmiddel aanwezig. Tevens kan men wetenswaardigheden over deze diertjes te weten komen zoals specifieke aanpassingen aan het water.

Om de dieren nog beter te kunnen bekijken zijn er loupes en microscopen aanwezig.

Onder een van de microscopen kan ook het waterleven in een druppel vijverwater bekeken worden.

Op een groot vel papier wordt bijgehouden welke diertjes gevangen zijn. De “vangst” geeft een goed beeld van de kwaliteit van het water.

Voorbeelden van soorten die verwacht kunnen worden zijn: schrijvertjes, bootsmannetjes, watervlo, poelslakken, zoetwatermossel, stekelbaarsje en waterspinnen.

Agenda

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan de Boerhaavelaan op het parkeerterrein naast huisnummer 146 (is richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Lezingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het speeltuingebouw "t Lansink" aan de Twijnstraat 6 te Hengelo. Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Gewestelijke contactdag

Datum : zaterdag 9 september 2006

Tijd : ca. 10.00 tot 16.00 uur

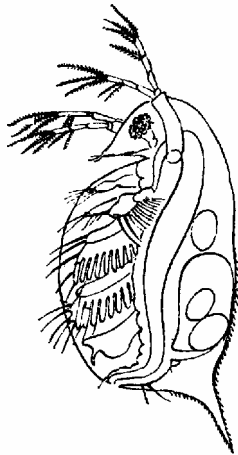
Plaats : restaurant "Captain Jack" (het vroegere Beekzicht); rechts aan de Buurserbeek, als Buurse inrijdt vanaf Enschede

Opgezet als een studiedag met als onderwerp "Waterbeestjes", in aansluiting op het landelijk project. In de ochtend lezingen over de watermacrofauna en het nut hiervan voor beoordeling van waterkwaliteit. Een tweede lezing handelt over de waterkwaliteit en ontwikkelingen daarin in Twente. 's Middags praktisch veldwerk waarbij Bert Higler en Emmy Claessens als begeleiders zullen optreden. Lokatie: Buurserbeek. Kosten voor KNNV'ers zijn € 10,- (niet-leden € 15,-). Aanmelden via Helprich Fockens, Hertmebrink 335, 7544 DK Enschede.

KNNV project Waterbeestjes

Datum : zondag 17 september 2006

Zie vorige pagina.

Gewestelijke KNNV excursie Engbertsdijsvenen met bezoek aan Dammenproject

Datum : zaterdag 23 september 2006

Als ergens op dit moment sprake is van veranderend landschap dan is het wel rond de hoogveenkern! Enorme machines zijn bezig geweest, meters diep is het veen weggegraven en

er zijn enorme hoeveelheden zand en leem in een dam verwerkt. De tweede en laatste fase wordt in de eerste helft van oktober afgerond. Reden om tijdens de afronding een bezoek te brengen aan de dam. In boerderij Huisken is een informatiehoek ingericht, waar deskundigen van SSB uitleg geven over de reden en omvang van het dammenproject. Daarna maken we een rondwandeling door het normaal afgesloten terrein om een goed beeld te krijgen van het doel en de reikwijdte van deze ingrepen. Hopelijk trekken de vaste bewoners van het veen zich niet al te veel aan van de bedrijvigheid, dat deden ze tenslotte ook niet toen hier nog volop machinaal turf werd gegraven. Er zal dus vast nog wel een en ander voor de verreijkker komen.

Start 09.00 uur vanaf SBB parkeerplaats te Kloosterhaar.

Einde rondleiding ca. 12.00 uur.

Uit het contactblad van KNNV Vriezenveen: 't Uitpluizertje (Red.)

Paddenstoelen excursie

Datum : zondag 1 oktober 2006

Tijd : 09.00 uur

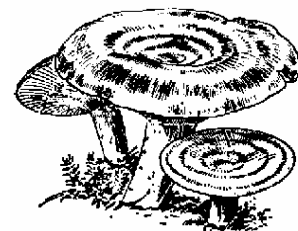
Coördinatie : Wytze Boersma

Thema : Paddenstoelen

Duur : halve dag

De jaarlijkse paddenstoelenexcursie wordt deze keer gehouden in het Weusthagpark. In het kader van het vervolg project Weusthagpark wordt deze keer ook aandacht geschonken aan de paddenstoelen. Het Weusthag bestaat hoofdzakelijk uit loofbomen. Ook ligt er aardig wat oud hout op de grond. Verder zullen we het aangrenzende waterwingebied bezoeken. Het wordt een andere excursie dan de voorgaande jaren. Diegenen die rechtstreeks naar het Weusthag willen gaan, moeten even contact met mij opnemen.

Wytze Boersma

Wytze Boersma

Excursie Buursebeek

Datum : zondag 15 oktober 2006
Tijd : 09.00 uur
Coördinatie : Wytze Boersma
Thema : "Nieuwe" natuur
Duur : halve dag

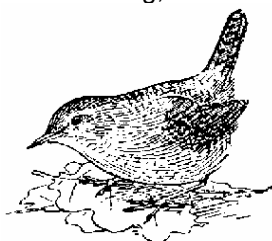
De Buursebeek tussen de Witte veenweg en de grens is door het waterschap onderhanden genomen. De kanalisatie is te niet gedaan en de loop is met ca 20% vergroot. De beek mag binnen bepaalde grenzen weer overstromen. Hierdoor blijft het water langer in het gebied wat een stijging van het grondwater betekent. De oevers zijn toegankelijk gemaakt. We starten bij de brug van de Witte veenweg en gaan langs de oever richting grens. Gezien het tijdstip in het jaar is het verstandig laarzen aan te doen.

Excursie Springendal

Datum : 21 mei 2006
Deelnemers : 5
Leiding : Gerrit van Zalk
Weer : erg regenachtig

Ondanks het minder fraaie weer een mooie wandeling in misschien wel het fraaiste beekbrongebied in ons gewest. Langs de beekoevers bloeide nog wat Paarbladig goudveil en in het water zagen we Bronmos. In de natte graslandjes waren de orchideeën nog niet in bloei misschien tengevolge van het voorafgaande koude weer. Op de hogere delen rond de bronnen zijn enkele rijke groeiplaatsen van de Zevenster (*Trientalis europaea*), naar mijn mening wel de rijkste in onze provincie.

Aan vogels herkennen de we Zwartkop, Roodborst, Winterkoning, Grote bonte specht en Koekoek.

Excursie naar de Borkeld

Datum : 4 juni 2006
Aantal : 7

Het was de bedoeling dat deze excursie ook bijgewoond zou worden door de afdeling Epe-Heerde, maar helaas lieten de Veluwnaren verstek gaan. Op 1^e Pinksterdag een excursie organiseren

Excursie Lutterzand

Thema : slotexcursie
Datum : zaterdag 28 oktober 2006
Tijd : vertrek 09.00 uur (terug omstreeks 14.00 uur)
Coördinatie : Bert Oude Egbrink

Op de laatste excursie van dit seizoen zullen wij een rondwandeling door het Lutterzand maken. We kunnen langs de Dinkel lopen of over de heidevelden met jeneverbesstruwelen van landgoed het Meuleman. Het is de bedoeling na afloop van de excursie koffie met wat erbij bij het Paviljoen of Florilympa te nuttigen.
Bert Oude Egbrink

Terugblik

is achteraf geen gelukkige keuze. Van onze afdeling stonden er toch een 7-tal belangstellenden om 9.00 uur bij de Boerhaavelaan klaar om naar de Borkeld te vertrekken.

Het was al weer vele jaren geleden dat we dit gebied hebben bezocht. Inmiddels is er nogal wat gebeurd op het gebied van natuurontwikkeling en herstel. Ook het wegennet is er gewijzigd, nieuwe paden zijn aangelegd, oude verdwenen, gescheiden fiets en wandelpaden. De bedoeling van dit alles werd ons in het leuke infocentrum 'n Witten uitgelegd. Ook bekeken we de expositie die het ontstaan van het gebied duidelijk uitlegt. Interessant was ook de stentuin met stenen die merendeels op of rond de Borkeld zijn gevonden. Met de bijgeleverde lijst kon de herkomst van de keien nagegaan worden, interessant voor eenieder die iets wil weten over de geologische geschiedenis van onze regio.

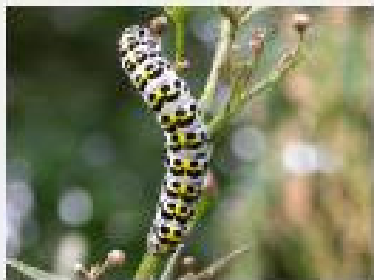
Daarna maakten we een korte wandeling onder leiding van Johan Beld, vrijwilliger van het infocentrum en kenner van het gebied. De rest van de dag hebben we uitgebreid rondgekeken en oude en nieuwe plekjes bezocht. Het was prachtig wandelweer en ondanks de aanwezigheid van de A1, die op sommige momenten duidelijk hoorbaar is, hebben we genoten van het gebied en zijn bewoners.

Bernard Wanders

Excursie naar de Tankenberg

Datum : 25 juni 2006
Aantal : 10

Op 25 juni waren we blij dat het mooi, zonnig weer was, onwetend van de nog komende hittegolven. Met een tiental leden reden we naar Oldenzaal waar nog twee (nieuwe) leden ons vergezelden om te gaan wandelen op en om de Tankenberg en de Paasberg. Bij de VVV Oldenzaal had ik de dag ervoor een IVN wandelbeschrijving gehaald met leuke informatie, eigenlijk onnodig omdat een aantal aanwezigen het gebied op zijn duimpje bleek te kennen.

Rups Helmkruidvlinder (foto: Laurens van Run)

We genoten van het mooie gebied met zijn prachtige uitzichten en verrassende doorkijkjes. Overall bloeide langs de paden het uitheemse Klein springzaad en gelukkig ook nog vrij veel Groot springzaad. Ook Boswederik groeide en bloeide op een aantal plaatsen rijkelijk. Vlak bij de top van de Paasberg zagen een aantal van ons de bijzonder mooie Grote weerschijnvlinder. Leuk was ook de waarneming van grappig gespikkelde rupsen. Tijdens de excursie dachten we aan rupsen van de Kuifvlinder. De laatste (*Cucullia verbasci*) gebruiken echter Toortsen (*Verbascum* sp.) als waardplant, onze rupsen vraten echter van de bloemen van Helmkruid planten. Thuis bleek uit de boeken dat we te maken hadden met *C. scrophulariae*.

Bernard Wanders

Rups Dagpauwoog (foto: Laurens van Run)

Avondexcursie Stroothuizen

Datum : 12 juli 2006
Deelnemers : 15
Leiding : Jenneke Westerik
Weer : mooi zomerweer

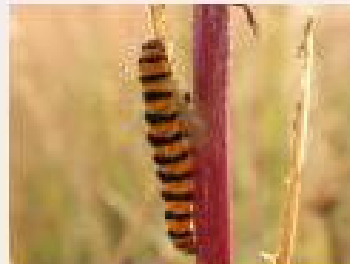
Roel Corbee van SBB was verhinderd en had de leiding overgedragen aan mevrouw Jenneke Westerik, ook bij SBB, die Stroothuizen al vele jaren op de voet volgt en bij sommigen van ons

welbekend. Hans Stoltenkamp kwam uit Denekamp gereden, maar moest helaas afhaken omdat het terrein voor de scootmobiel toch niet berijdbaar bleek. Zijn veldkennis moesten we dus missen. Stroothuizen maakte vroeger deel uit van het Beuninger Achterveld een uitgestrekt heidegebied langs de grens dat in de tijd van de grootschalige ontginningen in cultuur werd gebracht en verkaveld. Dat Stroothuizen hieraan ontkwam, was te danken aan de ongeschiktheid voor agrarisch gebruik met name van de lage delen met de vennen die hun ontstaan te danken hebben aan de voorlaatste ijstijd

Beenbreek (foto: Laurens van Run)

In 1991 werd het reservaat uitgebreid door aankoop van een aanpalende maïsakker die eerst in 1994 werd geschikt gemaakt om zich tot natuurgebied te ontwikkelen. Het oorspronkelijke terreinprofiel werd teruggevonden door een fijnmazig netwerk van boringen. En aan de hand hiervan werd een afgravingsplan opgesteld : de teeltlaag werd verwijderd en het oude reliëf hersteld. De verschraling werd bevorderd door het inzaaien van rogge. Langs de overgangen van hoog naar laag is er sprake van kwel van water met een gunstige samenstelling .

Rups Sint Jacobsvlinder (foto: Laurens van Run)

Door deze maatregelen ontwikkelt zich nu uit de aanwezige zaadbank een interessante flora met vertegenwoordigers als: Blauwe zegge, Vlottende bies, Witte snavelbies, Veldrus, Veenpluis, Kleine en Ronde zonnedauw. Vol trots liet Jenneke ons een plek zien, waar het Vetblad zich in een aanzienlijk aantal had gevestigd.

Op het "oude" deel van het reservaat verraste de rijke begroeiing met Moeraswolfsklauw.

Een lust voor het oog waren de grote plekken met volop bloeiend Beenbreek. De Klokjesgentiaan was nog bezig in bloei te komen.

Behalve voor de flora had Harry de Jong ook nog tijd en aandacht voor de vogels. Hij noteerde: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Boompieper, Buizerd, Fitis, Gaai, Geelgors (vijf zingende mannetjes!), Grasmus, Graspieper, Groene specht, Grote bonte specht, Heggenmus, Holenduif, Houtduif, Kauw, Koolmees, Merel, Roodborst, Spreeuw, Tjiftjaf, Tuinfluiter, Vink, Winterkoning en Zwartkop.

Een geslaagde excursie niet alleen door de goede opkomst, maar vooral ook door het enthousiasme en de deskundigheid van onze gids.

André Bolt

Excursie: IJsseldal bij Gorssel

Datum : 2 augustus 2006
Deelnemers: 8
Leiding : Wytze Boersma
Weer : eerst bewolkt later zonnig

In de vakantietijd is het altijd maar afwachten hoe de belangstelling is voor de excursies. Deze keer was het helemaal spannend na de hevige regenbui, die Hengelo helemaal blank zette. Gelukkig waren de straten nu weer goed begaanbaar en de warmte van de afgelopen weken was ook weg. Acht personen hadden wel trek in een excursie naar het IJsseldal. Met twee auto's vertrokken we dan ook even na 9 uur. Na ongeveer drie kwartier waren bij de Ravenswaarden. Dit is een uiterwaard van de IJssel bij Gorssel. Landschappelijk is het een heel aardig gebied dat bestaat uit graslanden met oude meidoornhagen en solitaire bomen, vaak een Es, een echt rivierlandschap. De Ravenswaarden wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Elk weideperceel heeft een eigen naam die op het hek staat.

Nadat we ons gereed hadden gemaakt om richting de IJssel te gaan, kwamen een drietal koppels, vermoedelijk Grauwe ganzen overvliegen. Een leuk begin. In de berm waar we de auto hadden geparkeerd, stond Sikkellklaver en Geel walstro. Via een halfverhard pad, al kijkend in de berm wandelden we door het gebied. Onderweg kwamen we talrijke stroomdal planten uit het Fluviaal district tegen. Dit zijn plantensoorten die vanuit Midden-

Europa, langs de rivieren tot in de laagvlakte zich hebben verspreid. Zoals Hopwarkruid die te herkennen is aan rode vlekken op de stengel en de bloempjes hebben maar één stijl. (in werkelijkheid zijn het er twee, maar ze zijn vergroeid), Grote klit, de bladsteel van de onderste bladeren is gevuld en bloemhoofdjes zijn tuilvormig gerangschikt. Kruisdistel en Akkerwinde, die we in de berm van een weiland tegen kwamen zijn ook typische planten van het rivierenlandschap. Heksenmelk en Cipreswolfsmelk kwamen we ook regelmatig tegen. Halverwege gingen we door een struikgewas van Éénstijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts en Wegedoorn.

In het gebied is een grote plas gegraven, voor zandwinning en die in verbinding staat met de IJssel. Nu wordt deze plas gebruikt voor recreatie en visvijver. Op de oever stond Late stekelnoot. Door de late bloei van deze plant vonden we maar sporadisch de typische vruchten. Even verder kwamen we bij de IJssel. Daar onze boterhammen opgegeten en van het landschap genoten. Hierna terug langs de plas waar Grote zandkool staat. De bladeren van deze plant stinken, na kneuzing naar verbrand rubber. Een drietal pollen Knikkende distel stond half in een weiland. Hierna terug naar de auto's waar nog een Hondroos, met een gal en Kleine bevernel stond. Nadat we wat gedronken hebben zijn we nog even langs het Het Zand, een buitenplaats voor ooievaars gegaan. Totaal stonden er 37 ooievaars in het weiland. Hiervan waren een aantal jonge exemplaren. Sommigen hadden, vanwege de warmte de bek open. Of ze allemaal, de komende weken naar Afrika zullen gaan is even afwachten. Wij zijn via Lochem terug naar Hengelo gegaan. Wytze.

KNNV / senioren

De zomervakantie is weer voorbij en we zijn met ons "winter"-programma gestart met een excursie naar het natuurmuseum "De Holterberg" (Vroeger Piet Bos en daarna Kees Bos). Gelukkig is na het overlijden van Kees, het levenswerk van vader en zoon voortgezet. We hebben genoten van alles wat we daar zagen, mede door de vakkundige uitleg door Anton van Beek, de beheerder. Na afloop gezellig nagebabbel onder genot van drankje en aansluitend een pannenkoek. Busje konden we

huren van Carint Woolde. Uitstekend verzorgd en om 19.30 uur waren we weer terug. Wat doen we verder(in 2006)?

13 september : herfstimpresies,
11 oktober : programma volgt nog,
8 november : de rol van de mens bij verspreiding van wilde planten (Jan Zwienenberg),
13 december : programma volgt nog.

Noteert u vast de data voor de tweede helft van dit jaar. Steeds de 2e woensdag van de maand van 14.30 tot 17.00 uur.
Waar? Het Woolde, Geerdinksweg 130 - Lasondervleugel 4.

Gezellig is de sfeer, hetgeen blijkt uit de zeer trouwe opkomst. Wie zin heeft, die kome. Hartelijk welkom. De bus, lijn 12, stopt voor de deur.
Vriendelijke groeten, Wil en Andries Vermeulen

Overpeinzingen op de camping

Al meer dan vijftig jaar heb ik een stacaravan op camping Monte Bello op de Herikerberg bij Markelo. Ik heb daar heel wat zien veranderen, ook v.w.b. flora en fauna in de omgeving.

Op stukken heide stonden hele velden met de oranje-gele bloemen van de *Arnica montana*.

Op de leemhoudende zandgrond groeiden ook Echt walstro, Wilde tijm, wilde rozen en Bosaardbei. Bij de leemkuilen stonden Rondbladig wintergroen en Keverorchis en op de vochtige delen van de heide Klokjesgentiaan en Blauwe knoop. Nu vind ik alleen nog Stekelbrem, Kruidbrem en Duivelsnaaigaren.

Ook de fauna is teruggelopen. In de houtwallen was de Nachtegaal te horen en in het hogere hout de Wielewaal. Zelfs de Wespandief werd waargenomen. Ook de Zwarte specht is er zeldzaam geworden. In juli trokken vaak groepen Kruisbek door de bomen. Ze deden zich te goed aan dennenzaden. Boven mijn hoofd voert een Grote bonte specht een bijna volgroeid jong. Het zit

in de Acacia die ik er in een ver verleden eens heb gepoot.

Van buurtbewoners hoorde ik onlangs dat de campingboerderij door ingewijden nog altijd de Hutte wordt genoemd. Mogelijk heeft hier vroeger een schaapherdershut gestaan. De schaapskooi staat er nog steeds.

De vroegere graven van het Weldam kochten hier veel heidegrond voor de jacht en de bosbouw. Dat de boerderij Monte Bello (mooie berg) werd genoemd zou erop kunnen duiden dat men zich op een reis naar Italië door dit land heeft laten inspireren.

De Belvédère werd gebouwd op de voormalige galgenbelt.

De nieuwe kantine (de oude stortte in onder de sneeuwlast in november '05) is "de Berghut" gedoopt en zo blijft de naam Hutte in ere. De graaf van het Weldam was samen met de rentmeester aanwezig bij de opening.

Gerrit van Zalk

Fauna-onderzoek reservaten rondom vliegveld Twente

*Algemeen bericht voor diverse uitgaven
Verkorte bijdrage voor magazine Natuurlijk
Overijssel rubriek Kort Nieuws*

Groots fauna-onderzoek

Landschap Overijssel start in 2007 een groot fauna-onderzoek in haar reservaten rondom Vliegveld Twente. Het betreft de terreinen Hof Espelo, de Wildernis, 't Holthuis, Lonnekermeer en Lonnekerberg. Doelstelling van het onderzoek is om een overzicht te krijgen van een aantal

kenmerkende zeldzame soorten in deze gebieden. Daarbij wordt duidelijk welke soorten in de verschillende terreinen voorkomen. Het gaat om inventarisatie van zoogdieren, libellen, vlinders, sprinkhanen, reptielen, amfibieën, vissen en broedvogels. Het onderzoek vindt plaats in opdracht van Landschap Overijssel. Er wordt nauw samengewerkt met EcoGroen Advies en zeer veel deskundige vrijwilligers die de inventarisaties zullen uitvoeren.

Onlangs werd het succesvolle rapport gepresenteerd van een vergelijkbaar onderzoek met vrijwilligers in het Reestdal.

Afstemming

De vele inventarisatiegegevens die door vrijwilligers worden aangeleverd worden verwerkt door het EcoGroen Advies tot een bondig rapport. Vervolgens zullen bij het maken van de beheersvisies voor de verschillende terreinen rondom Vliegveld Twente de gegevens van het fauna-onderzoek gebruikt worden om het beheer mede af te stemmen op de soorten die er voorkomen of gewenst zijn. Zo zal naar verwachting met het beheer rekening gehouden worden met onder andere de kamsalamander en de grote weerschijnvlinder.

Helpt u ons bij dit fauna-onderzoek?

Weet u veel van één soort of van meerdere soorten en lijkt het u leuk om als vrijwilliger aan dit grote onderzoek mee te doen, dan kunt u contact opnemen met Marijke Creveld van Landschap Overijssel, tel. 0529 401731. Naast het feit dat u zinvol werk verricht en een bepaald gebied leert kennen als uw eigen broekzak, komt u op de mooiste plekjes van Overijssel. U mag in het betreffende terrein overal lopen en krijgt een pasje waarmee u ook nog enkele andere mensen mee mag nemen over het terrein. U krijgt tot slot natuurlijk een rapport met de onderzoeksgegevens en met uw naam vermeld in het rapport.

Startbijeenkomst

Iedereen die belangstellend is en mogelijk wil deelnemen aan dit fauna-onderzoek is welkom op de startbijeenkomst op 10 oktober 2006 in zalencentrum Frans op den Bult, Hengelosestraat 6 in Deurningen, aanvang 20.00 uur. Op deze avond wordt verteld over de aanleiding van het onderzoek, het doel en de organisatie van het onderzoek en de inventarisatiemethoden. Verder kan men zich die avond opgeven als deelnemer aan dit onderzoek.

Informatie

Contactpersoon voor het fauna-onderzoek is Marijke Creveld, Landschap Overijssel, tel. 0529 401731, email m.creveld@landschap-ov.nl.

Workshop Paddenstoelen – een natuurcursus die diep gaat

De cursusgroep KIN (KNNV, IVN en NIVON) organiseert komend najaar 2006 een workshop paddenstoelen voor mensen die nu al met veel interesse voor deze groepen van zwammen elk jaar het bos in trekken. Ben je er nu echter aan toe om meer kennis te vergaren en een goede en gedetailleerde herkenning verwerven door eigen onderzoek aan de hand van kenmerken dan is dit de cursus voor jou.

De cursus bestaat uit een workshop op zaterdagen 7 en 14 oktober. Onder leiding van een groep

experts ga je van 10.00 tot 12.00 uur het bos in voor veldonderzoek en materiaal verzamelen. Lunch is van 12.00 tot 13.00 uur in het Nivoncentrum. Boterham komt van thuis. Koffie, thee en soep zorgen wij voor. Daarna tot circa 15.00 uur is het snijden, plakken, knippen, preparaten maken en onderzoek van het verzamelde materiaal. Hulpmiddelen zijn aanwezig.

De cursus wordt verzorgd door experts op het gebied van zwammen van de drie verenigingen. De cursus, bedoeld voor leden van de drie verenigingen, is beperkt tot 20 deelnemers.

Opgave bij Wytze Boersma, tel 074 3762711 of per E-mail: wytze.boersma@hetnet.nl

De kosten zijn € 17,50. Deze moeten voor aanvang van de cursus worden overgemaakt op bankrekening: 94.32.85.151 t.n.v. F. J. Pots, Bernardstraat 24, 7553 KT Hengelo.

Luc J. van Veen

Zoogdiersporen herkennen – een natuurcursus

Dit is een voorlichtingsavond verzorgd door de Zoogdierenwerkgroep Overijssel. Doel is zoveel mogelijk natuurliefhebbers te leren over alle mogelijke sporen van zoogdieren die ze in het veld tegen komen met het verzoek hun bevindingen te rapporteren. Doel is deze gegevens te verwerken in een geactualiseerde versie van het in 1999 verschenen boek 'De zoogdieren van Overijssel' dat in 2010 moet uitkomen.

De cursusgroep KIN (KNNV, IVN en NIVON) organiseert deze cursus voor leden van de drie verenigingen. Gezien de opzet van de avond is er plaats voor maximaal 20 deelnemers.

De avond wordt gehouden op woensdag 25 oktober, aanvang 20.00 uur, in het Nivoncentrum.

Opgave bij Wytze Boersma, tel 074 3762711 of per E-mail: wytze.boersma@hetnet.nl

De kosten zijn € 4,00 (inclusief koffie of thee). Deze moeten voor aanvang van de cursus worden overgemaakt op bankrekening: 94.32.85.151 t.n.v. F. J. Pots, Bernardstraat 24, 7553 KT Hengelo.

Luc J. van Veen

Kijken naar koeien-flatsen

Op de eerste dag van deze maand maakten we een fikse wandeling op "Bleek en Berg" in de Kennemerduinen nabij Bloemendaal. Heerlijk weer, een graad of twintig, en een prachtig gebied om de benen te strekken. Na de natste augustus in lange tijd (afgelopen honderd jaar?) was het voor mij spannend of er nog bijzondere paddenstoelen te zien zouden zijn. In het eerste bosgedeelte vielen de vele Panteramanieten (*Amanita pantherina*) op; Parelamanieten (*Amanita rubescens*) ben ik gewend in deze tijd, maar de Panteramaniet minder.

Het volgende bosgedeelte valt op door de vele populieren, heel grote, mooi krom gegroeid. Opeens viel mijn oog op een groepje oranje-achtige boleten die ik alleen uit de boeken kende: het bleken Rosse populierenboleten (*Leccinum rufum*) te zijn. Een prachtige oranje-rode hoed en witte stelen. Even kijken waar ze onder staan: ratelpopulieren, en het bleek na een blik in de paddenstoelengids dat ze daar alleen onder groeien.

Dit duingebied, met het mooie Oostermeer en Vogelmeer (met een drietal Grote zilverreigers op een eilandje) wordt begraasd door groepen Schotse hooglanders. Deze "sullige" koeien met hun vervaarlijk uitzijnde hoorns kom je ook regelmatig tegen op de paden tegen zodat je er soms langs moet wurmen. Dit doet sommige wandelaars

besluiten zich door het hoge struweel te worstelen, met veel dauwbraam, om er in een wijde boog omheen te gaan.

Uiteraard kom je overal de uitwerpselen, "koeien-flatsen", van deze beesten tegen. En deze flatsen zijn voor paddenstoel-geïnteresseerden bij uitstek geschikt voor nader onderzoek. Vele zaten vol met Franjevlekplaten (*Paneolus sphinctrinus*) en op een grassig deel vond ik op zo'n koeienhoop twee Witte mestinktzwammen (*Coprinus niveus*), fel wit afstekend tegen de omgeving.

Heel leuk, die bijzondere soorten, maar ook de gewone blijven fraai om te zien. Een van de meest gewone paddenstoelen, de Weidekringzwam (*Marasmius oreades*) kom je overal in de duinen tegen op grassige stukken, vaak in grote heksenkringen.

Het was een prachtige wandeling. Jammer dat je (bij zuidwestenwind) overal het gejack hoort van raceauto's op het circuit van Zandvoort.

Op de foto's hierna de Vlekplaten en de Witte mestinktzwam.

Joop de Wit

Franjevlekplaat

Witte mestinktzwam